

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРАВИЛА И МЕТОДИКИ

ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СМЯДОВО

2014 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

II. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

III. ОСНОВНИ КОМПОНЕНТИ НА СИСТЕМАТА ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

IV. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

V. ОБЕКТИ И СУБЕКТИ НА МОНИТОРИНГА

VI. УЧАСТИЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ПРОВЕДЕНО ОБЩЕСТВЕНО КОНСУЛТИРАНЕ

VII. ПРАВИЛА И МЕТОДИКИ ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

VIII. ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

IX. КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

X. ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Разработването и въвеждането на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на конкретни политики е задължение на органите, компетентни да ги изпълняват. В тази връзка Община Смядово инициира разработването на правила и методики за мониторинг и контрол на някои свои политики в рамките на проект: „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово”, финансиран по ОП „Административен капацитет” (ОПАК), приоритетна ос I „Добро управление”, подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07, Договор с рег.№ 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Осъществяването на публичните политики е свързано с множество проблеми и редица рискове. Задачата е те да се идентифицират и да се вземат предвид, като се използват подходящите методи и инструменти за събиране, анализ и предоставяне на оперативно значима информация, предназначена за тези, които вземат решения. За да бъдат ефективни, мониторингът, контролът и оценката е желателно да се осъществяват още в ранните етапи на работата по съответната политика и да продължат като постоянен процес по време на реализацията ѝ до извършване на заключителната оценка за нейното прилагане и изпълнение.

Основната цел на мониторинга е да контролира ефикасността на административния процес, а чрез оценката се предоставя информация за ефективността и устойчивостта на дадена политика. Смисълът на мониторинга и оценката на публичните политики е да се прецени дали и доколко, чрез изпълнението им е възможно да се повиши качеството на живота, благосъстоянието и възможностите за просперитет на гражданите. В допълнение, мониторингът и контролът на публични политики дават възможност на управляващите да формулират приоритети за развитие и същевременно дават отговор на ключови въпроси, които имат значение за вземащите решения, заинтересованите страни и гражданите.

Мониторингът и оценката са взаимосвързани инструменти, които се използват за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземане на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяване изпълнението на съответната политика.

Мониторингът и контролът имат важно значение за качествено и ефективно изпълнение на стратегическите документи на общината. Те подпомагат управленските органи да преценят въздействието от изпълняваните местни политики и да подобрят процеса на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

планиране, като отчитат както постигнатия напредък, така и негативните ефекти. Чрез тях се подобрява прозрачността в процеса на прилагане на политики, повишава се отговорността на властите пред широката общественост и се насърчава участието на заинтересованите страни при реализирането на конкретни политики. Изготвянето и използването на инструменти за мониторинг на политиките за развитие гарантират приложимост и ефективност на процеса на вземане на решения, основан на периодична и систематична оценка на ресурсите, дейностите и резултатите.

Публичните политики се разработват и прилагат чрез нормативни и ненормативни актове и свързаните с тях общи и индивидуални административни актове, концепции, програми и стратегии.

Целта на настоящия документ е да предостави общи насоки, методики, правила и процедури, както и да подпомогне представителите на Община Смядово, в това число - Общинската администрация и Общинския съвет, при планирането, подготовката и провеждането на мониторинг и контрол на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие на общината.

Политиката за регионално и местно развитие е една от основните публични политики на Община Смядово. Тя е разписана и дефинирана подробно в Общинския план за развитие на община Смядово за 2007-2013 (ОПР) и за 2014-2020 г. Тази политика се залага в Концепцията за пространствено развитие на общината за 2014-2020 г. и трябва да намери отражение в Общия устройствен план на Смядово.

Целта на устойчивото местно развитие е да се изгради икономически капацитет на дадена община или район, за да се подобри неговото бъдеще и качеството на живот. Това е процес, чрез който партньорите от обществения, частния и неправителствения сектор работят колективно за създаване на по-добри условия за икономически растеж и създаване на работни места.

Успешната частна инициатива и плодотворното партньорство между обществения и частния сектор създават богатството на местните общности. Частната инициатива обаче се нуждае от благоприятна икономическа среда, за да осигури благосъстояние. Органите на местното самоуправление играят съществена роля за създаването на подходяща среда, в която фирмите се развиват и успяват. Местното икономическо развитие по своя характер представлява партньорство между деловите среди, интересите на общността и органите на местно самоуправление. По принцип устойчивото местно развитие се планира стратегически

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

от общината съвместно с партньорите от обществения и частния сектор. Изпълнението се осигурява от обществения, частния и неправителствения сектор в зависимост от способностите и силните страни на всеки участник.

В тази връзка настоящите правила и методики са насочени към създаване на системен подход за участие на местната власт и органа на местно самоуправление в община Смядово в сътрудничество с гражданите от общината, неправителствени организации, търговски дружества, сдружения, обществени съвети и общинската администрация за оптимизиране на процесите на стратегическо планиране и въвеждане на механизми за разработване и ефективно управление на политиката за регионално и местно развитие.

Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение. Законът за местното самоуправление и местната администрация (чл.17) определя основните сфери на компетенции на местната власт, в които гражданите участват в управлението на общината както чрез избраните от тях органи, така и непосредствено чрез референдум и общо събрание на населението. Местен референдум и общо събрание на населението се свикват и произвеждат при условия и по ред, определени със закон. Разходите за произвеждането на местен референдум и общо събрание на населението се поемат от общинския бюджет

Основните политики от местно значение и от компетенциите на местната власт в които закона определя правото и реалната възможност на гражданско да участват при формиране на решения са:

- общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- образованието;
- здравеопазването;
- културата;
- благоустрояването и комуналните дейности;
- социалните услуги;
- опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- развитието на спорта, отдиha и туризма.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За да има добро партньорство между местната власт и гражданското общество при формиране на всички местни политики, трябва да има правила и процедури, които да се прилагат и спазват.

Нормативно политиката за регионално и местно развитие е регламентирана и уредена в Закона за регионалното развитие, Закона за устройство на територията, Закона за местното самоуправление и местната администрация и др. законови и подзаконовни нормативни актове. Те в голяма степен обуславят и необходимостта от мониторинг, контрол и последваща оценка на плановете и програмите, определящи тази политика.

Необходимо е добро познаване на нормативната база, защото:

1. Общинските политики, както всички публични политики се разработват в съответствие със законовите и подзаконовите актове за развитие на отделните стопански и нестопански дейности и отрасловите стратегии.

2. Общинските политики се прилагат чрез приети от Общинския съвет стратегии, програми, планове, концепции и с индивидуални административни актове на Кмета на общината.

II. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

За целите на настоящите правила и методики понятието „**мониторинг**“ се определя като: **„дейност по систематичното и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация с цел управленски контрол, идентифициране и предприемане на корективни действия при прилагането на политиката за регионално и местно развитие“**.

Целта на мониторинга е предоставянето на ключова информация за осъществения напредък на компетентните органи, отговорни за изпълнението и контрола на публичните политики.

Мониторингът се осъществява на всички равнища на административна дейност. При него се използват както официални доклади, така и неофициални съобщения, като акцентът може да се постави върху:

- използваните ресурси/вложенията (мониторинг на вложените ресурси);
- планираните дейности и/или осъществяваните процеси (мониторинг на изпълнението);
- получените крайни/непосредствени резултати (мониторинг на резултатите).

Целта е да се коригират отклоненията от поставените задачи, да се подобри осъществяването на съответната политика и да се улесни по-нататъшното развитие на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

процеса.

Мониторингът/наблюдението се свързва с една от значимите управленски функции - оценката и контрола при планиране и управление на програми и проекти, поради което е важен инструмент за ефективното управление. Терминът мониторинг има латински произход (monitoring) и означава системно наблюдение на даден процес с цел фиксиране на съответствие или несъответствие на резултатите с първоначално планираните.

Мониторингът на общинските политики, програми и проекти е насочен към повишаване равнището на информационно обслужване на управлението и към подобряване на качеството и ефективността в партньорството между общинската администрация и структурите на гражданското общество. Основната му цел е да осигурява надеждна обратна информация за състоянието на наблюдавания обект/субект/политика с оглед формиране на правилни управленски решения.

Чрез мониторинга се цели да се предостави на компетентния орган и неговия екип, както и на главните заинтересовани страни, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигането на резултатите. По време на мониторинга се набират количествени и качествени данни за ежедневиия процес по прилагането на конкретна политика, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания, за да се определят евентуалните необходими корективни действия.

Мониторингът и оценката на публични политики и стратегически документи са инструменти на доброто управление. Те са неотделима и значима част на процеса на вземане на решения и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики. Те създават и гарантират:

- Ефективност и ефикасност на политиките и изграждането на стратегическа визия - институциите постигат резултати, адекватни на обществените нужди, като наличните ресурси се използват по най-добрия начин. Лидерите и обществеността изграждат широка и дългосрочна перспектива за добро управление и развитие.

- Подобрене на качеството на изпълнението на публичните политики, постиганите резултати, създаваните продукти и предоставяните услуги. Подобрява се и се развива капацитетът на всички институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на политиките.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Отчетност** - отговорите на въпроса до каква степен политиките постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси, какви са обществените въздействия. Отчетността дава възможност на всички заинтересовани страни - социално-икономически партньори - да преценяват степента, в която техните интереси са защитени.

- **Отговорност на управлението** - политиците и служителите в публичния сектор правят публични резултатите от упражняването на своите правомощия, вземат мерки при разминавания между планирани и получени резултати, поемат отговорност за грешки и некомпетентност.

- **Прозрачност на управленските процеси** - информацията за процедурите и отговорните институции са достъпни за заинтересованите страни и обществеността, каналите за комуникация между заинтересованите страни и публичните власти са отворени.

Механизми за гражданско участие - активните граждани получават възможност да участват във вземането на решения за реализацията на публичните политики или необходимостта от тяхната промяна.

Съгласие - общественият дебат позволява съгласуване на различни интереси и постигане на съгласие и подкрепа за реализацията на публичните политики. В процеса на мониторинга и оценяването на публичните политики заинтересованите страни получават възможност за влияние върху тях, което води до мобилизация и координация на обществените действия на различните заинтересовани страни.

Резултатите от мониторинга и оценките подпомагат разработването на мерки и инструменти за развитие на обществените политики.

Мониторингът може да е вътрешен, външен, или "смесен" - когато се използва **външен мониторинг, за да се проверят резултатите от вътрешен мониторинг.**

Вътрешният мониторинг се извършва от служителите в съответната администрация.

При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпускнатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на определена политика (програма, проект) в дадена област.

Вътрешният мониторинг трябва да е ежедневна дейност на експертите, определени от компетентния орган, осъществяващ прилагането.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Външният мониторинг се възлага от компетентния орган на външни за съответната администрация експерти. Той създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства.

Мониторингът на общинската политика за регионално и местно развитие е един от основните инструменти на доброто управление при упражняването на местното самоуправление и затова той трябва да се разглежда като неразделна част от процеса на вземане на решение и управление на цялостния цикъл на разработване и изпълняване на тази политика.

Ключов елемент от мониторинга е систематизирането на определена информация свързана с факторите на въздействие върху обекта на политиката за регионално и местно развитие. Независимо от това дали факторите са вътрешни или външни, настъпилите промени в техните стойности са определящи за хода и изпълнението на тази политика.

Мониторингът се базира на възможността за правилно планиране и осигуряване на адаптивност на политиката за регионално и местно развитие, с цел оптимизиране въздействието на вътрешните фактори и съобразяване инструментите на политиката със състоянието и величината на външните. В този контекст той следва да се възприема преди всичко като вътрешно-присъща управленска функция, изведена на публично ниво, тъй като общинската политика за регионално и местно развитие е ориентирана към задоволяване на определени потребности на населението от общината.

Основната задача за постигане на целта на мониторинга върху политиката за регионално и местно развитие е да се следят и измерват постигането на нейните цели, в хода на изпълнение и при необходимост да се направят своевременни промени в подхода (начина) на нейното изпълнение.

Контролът е реализиран на проверка за изпълнение на общинската политика за регионално и местно развитие, както и предприемане на мерки за подобрене, съобразно получените резултати. Функционално контролните функции са ориентирани в посока на осигуряване законосъобразността и целесъобразността на инструментите на политиката за регионално и местно развитие и привличане на инвестиции, които две функционални направления се допълват взаимно.

Спецификата на политиката за регионално и местно развитие предполага:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- законосъобразността да се контролира от преди всичко субекти посочени в Системата за финансово управление и контрол в Общината.
- целесъобразността чрез допълнителен контролен субект в лицето на представители на заинтересованите страни, което е абсолютно задължително и целево необходимо.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на политиката. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиката за регионално и местно развитие, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Последващата оценка на политиката за регионално и местно развитие е заключителната фаза на интервенцията „Оценка“ от инструмента „Мониторинг“. Тя е процес и краен резултат от измерване на количествени и качествени характеристики на разработените документи и тяхното изпълнение на база предварително определени изисквания за постигане на определени резултати, за въздействия върху местните общности, за удовлетворяване потребности чрез специално събрана и анализирана информация.

Важно е да се подчертае, че последващата оценка трябва да е независима. Резултатите от нейното изпълнение са изходна база за разработване и структуриране на политиката в нейната следваща фаза или планов период. Основните компоненти на последваща оценка на общинската политика за регионално и местно развитие са:

1. Преки резултати от провеждане на политиката за регионално и местно развитие.

В рамките на самата последваща оценка на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие, от субектите на вътрешния мониторинг се осъществяват бързи оценки на индикаторите, чрез метода „матрица на индикаторите“. Този метод сформира необходимата база данни за реална и обективна преценка степента на постигане на количествените цели от изпълнение на политиката. Наличието на попълнена матрица на индикаторите към датата на приключване изпълнението на политиката за регионално и местно развитие се явява инструмент на последващата оценка, който дава рамката на обективното количествено

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

оценяване на резултатите от провежданата политика и на прилаганите от нея инструменти.

2. Въздействие върху обекта на общинска политика за регионално и местно развитие.

Като компонент на оценката, въздействието се отнася до обективни характеристики на обекта на политика за регионално и местно развитие, от една страна и субективното възприятие на резултатите от изпълнението на политиката от страна на пряко заинтересованите страни. За измерване въздействието на политиката за регионално и местно развитие се прилагат статистически и социологически инструменти, базирани на методите за мониторинг описани по-горе.

3. Причинно-следствени връзки между преките резултати и полученото въздействие, в т.ч. изводи и препоръки за формулиране на следваща фаза на политиката за регионално и местно развитие.

Причинно следствената връзка може да бъде статистически значима или не. И в двата случая изводите са важни от гледна точка продължаващата фаза или период на изпълнение на политиката за регионално и местно развитие и определянето на съответните показатели като значими и/или спомагателни в рамките на нейното планиране.

Последващата оценка, в този смисъл е и своеобразна подготовка за изпълнение на следващия етап на политиката, доколкото дори тя може да не е формулирана като изричен документ, обхватът и предметът на политиката не се променя.

В следващата таблица е представена взаимовръзката между съдържанието на трите термина - МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА:

МОНИТОРИНГ	КОНТРОЛ	ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА
<ul style="list-style-type: none"> Текущо изпълнение Фактори на вътрешната среда Фактори на външната среда Адаптивност на политиката 	<ul style="list-style-type: none"> Законосъобразност на изпълнението Целесъобразност на изпълнението 	<ul style="list-style-type: none"> Краен резултат от изпълнение на политиката Въздействие върху обекта на политиката

III. ОСНОВНИ КОМПОНЕНТИ НА СИСТЕМАТА ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Въпреки голямото разнообразие от методи и подходи за реализация на дейностите по

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

мониторинг на изпълнението на политики, всяка една система за мониторинг следва да съдържа няколко основни компонента:

1. Очаквани резултати

От особена важност за успешното и ефективно осъществяване на дейностите по мониторинг на изпълнението е ясното и прецизно дефиниране на очакваните резултати от изпълнението на конкретна политика за развитие. Органът отговорен за изпълнението на съответната политика следи, още на етап планиране, да дефинира ясно желаният ефект - очакваната промяна в социално-икономическото състояние на територията (вкл. преки и косвени ефекти), в резултат на реализацията на конкретните дейности по изпълнение на политиките за развитие.

2. Ключови индикатори за мониторинг

За да се проследи напредъка по изпълнението на конкретната политика и постигането на дефинираните очаквани резултати следва да се разработи и приложи система за измерване на изпълнението въз основа на набор от ключови показатели/индикатори.

Заинтересованите страни (социални партньори, представители на местния бизнес, неправителствени организации, браншови организации и др.) би трябвало да участват в избора на показатели.

Индикаторите за наблюдение и оценка на реализацията общинската политика за регионално и местно развитие следва да са формулирани най-малко в следните три категории:

- **Индикатори, произтичащи от очакваните резултати**, с които ще се измерват положителните изменения в средата с пряк принос за повишаване качеството на живот;
- **Индикатори, свързани с използваните ресурси**, при което се отчита синергичният ефект;
- **Индикатори, свързани с въздействието върху развитието на територията.**

Индикаторите следва да бъдат:

- ясно определени;
- възможно най-опростени;
- ограничени на брой;
- количествени (за измерване на ефикасността) или качествени (за измерване на динамичната устойчивост чрез оценка на нагласите и поведението);
- основаващи се на детайлизирани данни;
- определени с участието на заинтересованите страни.

3. Източници на информация, методи и периодичност на събиране на информация

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Изборът на надеждни и добре анализирани индикатори следва да се основава на разнообразни източници. Системата за мониторинг на изпълнението следва да предоставя достатъчно изчерпателна информация относно конкретните източници на информация за проследяване на определените ключови индикатори, методите за събиране на информация, както и периодичност на събиране на информация за всеки един от дефинираните индикатори.

Източниците на информация следва да бъдат достоверни и да предоставят достатъчно количествени и качествени данни, позволяващи проследяване на изпълнението на конкретни дейности и постигане на дефинираните резултати. Събирането на данни и анализите трябва да се планират предварително. Във възможно най-голяма степен следва да се разчита на наличните източници, тъй като те най-лесно могат да бъдат включени в процеса по мониторинг и оценка.

Главното предизвикателство при мониторинга е да се събере, съхрани и използва информация, която служи за оценка на различни нива. В крайна сметка, мониторингът трябва да бъде многофункционален, така че информацията, генерирана на едно ниво, да бъде полезна и на други равнища след това.

4. За осъществяване на мониторинга могат да бъдат използвани следните източници на информация (документи), които са разработени или се съхраняват в общината:

- Отчети за изпълнението на политиката за регионално и местно развитие;
- Отчети за изпълнение на Общинския план за развитие;
- Предварителна, междинна и/или последваща оценка на Общинския план за развитие, изготвени съгласно нормативните изисквания на ЗРР и ППЗРР;
- Справки за реализирани проекти и инициативи, свързани с политиката за регионално и местно развитие;
- Решения на Общински съвет по отношение на политиката за регионално и местно развитие;
- Заповеди на кмета на общината, свързани с политиката за регионално и местно развитие;
- Протоколи от заседания на постоянните комисии на Общинския съвет, на които са обсъждани въпроси, свързани с политиката за регионално и местно развитие, на които са присъствали и представители на заинтересованите страни;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Препоръки на експерти в общинската администрация и външни експерти;
- Решения на Общинския съвет за приемане на общинския бюджет;
- Справки за изпълнението на общинския бюджет;
- Справки от НСИ за икономическото и социалното състояние на общината за периода на оценката на политиката за регионално и местно развитие;
- Справки за състоянието и качеството на околната среда в общината за периода на оценката на политиката за регионално и местно развитие;
- Разписани правила, процедури, механизми от СФУК;
- Годишна програма за управление и годишен отчет за дейността на кмета;
- Справка за числеността и структурата на общинската администрация и други.

5. Субекти на мониторинга и отговорности

Системата за мониторинг на изпълнението следва да дава изчерпателна информация относно субектите на мониторинга - органите/звената в съответната администрация, отговорни за организацията на процеса по наблюдение на изпълнението, както и ясно да дефинира конкретните отговорности, свързани с планирането, подготовката, събирането и анализ на информация и отчитането на предприетите мерки за наблюдение.

6. Предназначение на резултатите от проведения мониторинг

Чрез мониторинга на изпълнението на органа, отговорен за реализацията на политиката за регионално и местно развитие се предоставя достъп до подходяща и своевременна информация за цялостния напредък към постигане на резултатите от прилагането. Резултатите от мониторинга включват констатации, изводи, препоръки и поуки, извлечени от опита. Препоръките могат да бъдат използвани за подобряване на процеса на вземане на информирани решения и усъвършенстване на цялостния процес по прилагане на политиката за регионално и местно развитие.

IV. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Процесът на провеждане на мониторинг, наблюдение, контрол и оценка на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие се базира на анализ и прилагане на 9-те принципа на стратегическото планиране на местно ниво, както следва:

Принцип 1: Единство и всеобхватност на обектите на мониторинг;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Принцип 2: Адекватност и уместност на политиката;
- Принцип 3: Приложимост и общо въздействие на политиката;
- Принцип 4: Ефективност и ефикасност на политиката;
- Принцип 5: Финансово управление и контрол на политиката;
- Принцип 6: Независимост и безпристрастност на субектите на мониторинг;
- Принцип 7: Откритост, прозрачност и публичност;
- Принцип 8: Ясни правила и процедури за провеждане на мониторинг и отчетност;
- Принцип 9: Устойчивост, партньорство и взаимодействие с всички заинтересовани страни.

Настоящите Правила и методики са основни за процеса по планиране, програмиране, управление, ресурсно осигуряване, наблюдение, контрол и оценка на изпълнението на стратегиите, плановете и програмите за провеждане на общинската политика за регионално и местно развитие на Община Смядово.

V. ОБЕКТИ И СУБЕКТИ НА МОНИТОРИНГА

1. Обекти на мониторинга

Мониторингът, наблюдението, контрола и оценката на изпълнението се отнасят до следните ключови аспекти на политиката за регионално и местно развитие:

а) **икономичност** на извършваните дейности по прилагане на оценяваната политика от съответният орган или звено в рамките на администрацията в съответствие с добрите административни принципи и управленски практики;

б) **ефикасност** на използването на финансовите, човешките, техническите и други ресурси, включително оценяване на мерките за изпълнение на мониторинга и прилаганите процедури за преодоляване на констатирани недостатъци;

в) **ефективност** по отношение постигането на целите на политиката, а също и оценка на действителните резултати и въздействия в сравнение с очакваните.

2. Субекти на мониторинга

Субектите на мониторинга на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие са:

а) Кметът на общината;

б) Общински съвет;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- в) Представители на общинска администрация и съответните звена (отдели, дирекции) пряко отговорни за прилагането на оценяваната политика;
- г) Представители на специализирани звена за извършване на вътрешен мониторинг и контрол на дейностите по изпълнение на местните политики за развитие;
- д) Представители на местното население и структури на гражданското общество, бизнеса и др. в качеството им на заинтересовани страни;
- е) Външни организации/оценители/експерти/консултанти - в случаите, когато провеждането на мониторинг и оценка на изпълнението се възлага на независими експертни екипи.

VI. УЧАСТИЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ПРОВЕДЕНО ОБЩЕСТВЕНО КОНСУЛТИРАНЕ

Партньорството предполага „възможно най-широки консултации сред всички съответни институции - регионалните и местните власти, други компетентни органи, включително и тези, отговорни за регионално и местно развитие и привличане на инвестиции, икономически и социални партньори”.

Принципът за партньорство и овластяване е основен базов елемент в хоризонталните политики на ЕС. Никой друг принцип не би могъл да бъде приложен на практика и обществено контролиран без залагането на механизми за консултиране и участие на всички заинтересовани страни в процесите на планиране и изготвяне на политики.

Препоръчва се ефективното партньорство, което изисква ранно включване на партньорите в подготовката на програмите, бюджетирането, управлението, наблюдението и оценката на политиката. Опитът показва, че инвестирането в разширено участие на един ранен етап от цикъла на програмиране се изплаща чрез по-благосклонното приемане и подкрепа от страна на партньорите на по-късен етап. Координираният принос на всеки от партньорите на всички равнища е необходим и полезен, тъй като засилва единодушното приемане на предложените мерки. Координацията е ключов момент за ефективността, тъй като ангажиментът трябва да бъде поддържан, а приносът на различните страни - организиран.

Много е важно, ако е възможно, да се ангажират правилните партньори за съответната работа в точното време от самото начало на процеса на планиране. Тук трябва да се подчертае

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

приемствеността на представителството на партньорите. Важно е да се ангажират местни партньори, за да се разработят документи, които отговарят на местните нужди и са по-широко приети на местно ниво.

Съществуват няколко принципни начина за включване на заинтересованите страни:

1. Предоставяне на информация - заинтересованите страни получават информация за това, което вече е решено и планирано, за политики и програми, които вече са факт.
2. Консултации - заинтересованите страни се консултират за бъдещи политики и програми. При консултациите не се поема ангажимент мненията и становищата на заинтересованите страни да бъдат взети под внимание.
3. Функционално участие или сътрудничество - заинтересованите страни са насърчавани да сътрудничат с оглед постигане на целите на политиката.
4. Интерактивно участие или упълномощаване - заинтересованите страни създават съдружия и партньорства с вземащите решения и провеждащите политиката или програмата още на ранните етапи от подготовката и разработването им, както и през целия период на тяхното осъществяване, мониторинг и оценка. Така се извършват прехвърляне на част от контрола върху вземането на решения и използването на ресурсите към заинтересованите страни, както и споделяне с тях на отговорността за резултатите от политиката.
5. Участие по инициатива на самите заинтересовани страни, когато те самите проявяват инициатива да бъдат включени в осъществяването, мониторинга и оценката на политиката.

Възможностите за такова участие до голяма степен зависят от това, до каква степен политиката създава благоприятни условия и предпоставки за разгръщане на самоинициатива, както и от волята на вземащите решения и носещите отговорност за реализация на политиката.

Предложения от проведено обществено консултиране

В община Смядово е проведено анкетно проучване сред 40 граждани и служители на Общинската администрация по различни теми, част от които са свързани с политиката за регионално и местно развитие. Анкетата беше публикувана на сайта на Община Смядово и разпространена чрез Центъра за информация и услуги в сградата на Общината. Проведен е и Обществен форум за консултиране на общинските политики.

Според 50% от анкетираните политиките в Община Смядово се определят най-вече от Общинския съвет, а 25 % смятат че се определят от Държавата. Около 10% от анкетираните,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

считат че политиките се определят от Кмета, 10% отговарят че Община Смядово определя сама нейните политики, а 5% не могат да преценят.

На въпроса: „Как се определят общинските политики?“, 50% от анкетиранията отговарят, че се определят чрез решения на Общинския съвет. Според 20% общинските политики се регламентират от националното законодателство в съответните области, 15% считат че определянето им зависи от общинските наредби, правилници, правила и др. Около 10% от участниците в проучването отговарят, че общинските политики се определят от планови и стратегически документи, а 5% смятат че заповедите на кмета определят политиките на Общината.

Според 70% от анкетиранията, гражданите трябва да участват в процесите на формиране, мониторинг и контрол на изпълнението на общинските политики, 15% смятат за ненужно участието на гражданите в управлението на общината, а 15% не могат да преценят.

На въпроса: ”По какъв начин гражданите могат да участват в процесите на формиране, наблюдение и контрол на изпълнението на общинските политики?“, 15% от участниците в анкетата отговарят, че са нужни повече публични обсъждания, 10% считат, че е необходимо въвеждане на електронни административни услуги, като по този начин се улесни достъпа на гражданите до дейността на Общината. Според 5% от анкетиранията, гражданите трябва да участват в сесиите на Общинския съвет и да изразяват мнението си открито.

Според 40% от анкетиранията водената от Община Смядово политика за регионално и местно развитие е много добра, 40% я смятат за отлична, 10% я считат за добра, 5% от анкетиранията определят политиката като слаба за Общината, а 5% не могат да преценят.

На въпроса: „Дали Община Смядово информира своевременно гражданите за формулираните политики?“, 85% са отговорили, че своевременно се получава информация за действията на Общината. Според 10% информацията не винаги се получава, а 5% от анкетиранията смятат че гражданите не получават информация за действията на Общината.

Според 65% от анкетиранията основният източник на информация за общинските политики е интернет страницата на Община Смядово. Около 10% отговарят, че основния източник на информация е Общинския вестник, а 5% считат медиите за основен източник на информация за общинските политики. Близо 5% от попълнителите анкетата, получават информацията от информационното табло в сградата на Общината, за други 5% основният информационен източник е Центърът за информация и услуги на гражданите. За 5% от анкетиранията информация се получава основно от Общинското радио, а за други 5% тази

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

информация се набавя от брошури и рекламни материали за дейностите на Общината.

По въпроса, за подобряване на общинската политика за регионално и местно развитие, анкетиранията са дали следните отговори:

- Инфраструктурни подобрения – 5%
- Еколого-съобразно производство – 5%
- Съвместни проекти със съседно общини – 5%
- Подпомагане на малкия бизнес – 5%
- Развитие на туризма – 5%
- Анкетирани, които не са отговорили на този въпрос – 75%

Според 5% от анкетиранията изпълнението на общинските политики трябва да се наблюдава от гражданите като се правят отчетни събрания пред тях. Други 5% от попълнените анкетата считат за достатъчно наблюдението от Общинския съвет, Общинската администрация и Кмета. Обновяването на информацията в сайта на Общината е достатъчно според 5% от анкетиранията, според други 5% - дейността на Общината може да се наблюдава чрез местното радио. Около 80% от анкетиранията не са дали отговор на този въпрос.

На въпроса: „За кои политики, теми и области, Общината трябва да се допитва до гражданите?“, 20 % от анкетиранията отговарят, че за всички политики, теми и области преди формулирането им, Общината трябва да се интересува от мнението на гражданите. Според 5% от участниците в анкетата, Общината трябва да се допитва до гражданите само за политиката в областта на околната среда. Други 5% смятат, че Общината трябва да се допитва до гражданите за изготвянето на Общинския план за развитие, а 70% нямат мнение по този въпрос.

На въпроса: „Коя е най – приоритетната политика за Община Смядово?“, анкетиранията са дали следните отговори:

- Социалната политика – 40%;
- Политиката за регионално и местно развитие – 5%;
- Анкетирани, които не са отговорили на този въпрос – 55%

На въпроса: „Какво е първото нещо, което ще направят ако са за един ден Кмет на общината?“, анкетиранията отговарят: 5% отговарят, че за един ден нищо не може да се направи, други 5% ще създадат извънкласни занимания за децата в подрастваща възраст. а 90% не са дали отговор.

Формулирането и разработването на качествена политика за развитие на общината

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изисква сериозни ресурси и време, които не са по силите само на местната администрация.

Развитието на гражданското общество предполага даване на възможности за участие както на отделни граждани, а така също и на техни сдружение и представители в обсъждането на проблемите и насоките за развитие на местните политики. От друга страна, чрез това участие се гарантира наличието на коректив на административните решения и повишаване на равнището на прозрачност на взетите решения относно приоритетите в политиките и техните реализации.

Механизмите за гражданско участие на практика се прилагат чрез три основни инструмента за осъществяване на партньорства:

- **Информирание – еднопосочни информационни потоци**, при които местните власти изготвят и предоставят информация, предназначена за гражданите и техните организации. Осъществява се чрез официални документи; пресконференции, радио и телевизионни предавания, електронни страници и уеб базирани канали на информация; отговори на въпросници и проучвания, безплатни телефони за „горещи линии” и др.
- **Консултиране – двупосочна връзка**, при която гражданските организации осъществяват обмен на информация с държавните институции. Консултациите включват оценки на бенефициентите, събиране на обратна информация и отзиви, срещи в общината, фокус групи, конференции, кръгли маси, обсъждания и др. форми.
- **Ангажиране или активно участие – връзка, основаваща се на партньорство с местните органи**, при което гражданите и техните организации вземат активно участие в процеса на разработване на конкретни дейности и политики. При него се признава ролята на гражданите в процеса на предлагане на варианти, въпреки че отговорността за окончателното решение или формулирането на дадена политика се поема от съответния компетентен орган.

Съществуват и форми на сътрудничество между местната власт и гражданските организации, при които контролът върху взетите решения е споделен. Споделеното при вземане на решения е полезно, когато познанията, капацитетът и опитът на външните участници са критични за постигането на целите на политиката. В тази ситуация са позасилени тенденциите за отговорност при изпълнение на взетите решения, интереса от наблюдение на качеството на изпълнение на решенията, упражняването на контрол от различни заинтересовани страни, изграждането и прилагане на култура за отчетност и публичност на постигнатите резултати от местната власт.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Насоките за взаимодействие между местната власт и гражданските организации могат да се систематизират както следва:

- Съвместно разработване на цялостна политика на общината за местно развитие, на определени целеви политики и програми (например финансова политика, програма за социално подпомагане, стратегия за работа с младите хора в общината и др.), **както и на споразумения за съвместна дейност.**
- Въвличане на СГО в работата на комисиите към Общинския съвет, **излъчване на експерти от общинската администрация за съвместна работа със СГО.**
- Създаване на **групи за обществено наблюдение, оценка и контрол на проблемите**, групи за граждански диалог, **консултативни и обществени съвети към кмета**, мрежи и коалиции за партньорство и др.
- Изграждане на **временни, или постоянно действащи органи** за взаимодействие между Общински съвет, общинска администрация и СГО.
- Обединяване на усилията за финансиране на значими местни дейности.
- **Създаване на публичен регистър на СГО в общината**, който да отразява сферите им на дейност, осъществяваните партньорства и изпълняваните проекти.

Препоръчва се сформирание на представителна работна група от експерти от всички заинтересовани страни и организации и изграждане на експертен екип за мониторинг, които да подпомага администрацията на общината при организиране и провеждане на наблюдението и оценката на изпълнение на ОПР.

Предложение за участници в работната група и експертния екип за мониторинг на изпълнението на ОПР:

- **Представители на местната власт** – членове на Общински дирекции, които участват в ръководството и управлението на общински програми или подкрепят инициативата и изпълняват функцията на посредници при осъществяването на мониторинг на програми и проекти на европейско, национално и регионално ниво.
- **Представители на СГО** – НПО, читалища, пенсионерски клубове, училищни настоятелства и др.
- **Институциите** – представители на държавните институции и ведомства в територията на общината и областта, като експерти при организиране на процесите

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

за набиране, организирането и анализирането на специализирани данни и информация и изготвянето на експертни становища по конкретни индикатори за мониторинг.

- **Представители на бизнеса** – участват като партньор на гражданското общество, който осигурява експертна оценка, финансова и логистична подкрепа.
- **Медиите** – имат ключовата роля при популяризиране на инициативите и посредничат при диалога със широката общественост в процеса на мониторинг.
- **Експерти** – независими експерти, привлечени с цел изготвянето на адекватни становища и заключения по конкретните проблеми.

Взаимодействието между местната власт и гражданските организации при разработване на политики съдейства и за изграждане и развитие на местни партньорства и капацитет, тъй като постигането на консенсус по приоритетите на политиката е от особено значение за получаване подкрепата на общината при кандидатстване на неправителствените организации с проекти, които да допринасят за реализирана на местната политика за развитие.

Възможността за участието на представителите на неправителствените организации в откритите заседания на Общинския съвет е необходимо условие за продължаване на съвместната работа по прилагане на политиката, осъществяването на мониторинг и граждански контрол при оценяване на резултатите от различните политики.

VII. ПРАВИЛА И МЕТОДИКИ ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

1. ПРАВИЛА

Правилата, по които се осъществява процесът на управление (мониторинг, контрол и последваща оценка) на политиката за регионално и местно развитие се състои от пет важни стъпки и измерения:

- а/ Задълбочено запознаване с проблема = стратегическо планиране;
- б/ Формулиране на правилни решения = разработване на политики;
- в/ Реализиране на решенията = прилагане на политики;
- г/ Проверка на прилагането и оценка на процесите = мониторинг/наблюдение и оценка;
- д/ Предприемане на последващи - коригиращи и превантивни действия = контрол и подобряване на процесите.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Правилата за осъществяването на мониторинга като процес, включват следните стъпки:

- Подготовка;
- Събиране на информация;
- Анализирание на информацията;
- Определяне на силните и слабите страни, съответните възможности и заплахи;
- Изготвяне на мониторингов доклад;
- Връчване на мониторинговия доклад;
- Изготвяне на обобщен доклад от Кмета на общината до Общинския съвет, съдържащ и план на действия за изпълнение на мерките, заложен в мониторинговия доклад;
- Одобряване на обобщения доклад с решение на Общинския съвет.

Процесът на осъществяване на мониторинга, контрола и последващата оценка на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго/и длъжностно/и лице/а.

2. МЕТОДИКИ

Методите за осъществяване на мониторинг са представени в следната таблица:

КОЛИЧЕСТВЕНИ	КАЧЕСТВЕНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Матрица на индикаторите • Допитване • Анализ на съдържанието • Вторичен анализ на данни • Факторен анализ 	<ul style="list-style-type: none"> • Социален експеримент • Дълбочинни интервюта • Дискусии във фокус групи • Проективни и ролеви методи • Наблюдение

Ще разгледаме само основните принципи на различните методи, без детайлно да се описва тяхната технология и вариации.

Групата на **количествените методи** е съставена от следните видове методи:

➤ Матрица на индикаторите.

Той е ключов по отношение мониторинга и последващата оценка на политиките. Разработва се Матрица на индикаторите с цел се избегне разминаването между косвеното

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

въздействие на инструментите на политиката и необходимостта от обективизиране на тяхното въздействие. Тя представлява таблица, в която се представят показатели, върху които общинската администрация въздейства пряко - **индикатори за продукт** и показатели, които еднозначно описват (характеризират) обекта на въздействие на политиката - **индикатори за въздействие**.

Всеки индикатор за продукт се характеризира със своята мерна единица, начална и целева стойност. В таблицата се попълват хронологично и регулярно постигнатите стойности на индикатора, като регулярността на попълване се определя съобразно естеството и срока на конкретната политика. По този начин, в хода на изпълнение на политиката се създава актуална и коректна база данни от индикатори, която позволява да се провери: хода на изпълнение на политиката, конкретни количествени постигнати резултати и степен на тяхното въздействие върху обекта на политиката (т.е. какви промени са постигнати - обективно и количествено измеримо). В случай, че постигнатите целеви стойности на индикаторите за продукт не водят до резултат на въздействие се оценяват факторите с външно влияние и се предприемат мерки за корекция на инструментите на политиката или самата матрица на индикаторите.

➤ **Най-разпространеният количествен метод за събиране на информация е допитването.**

То може да бъде изчерпателно или извадково в зависимост от това, дали се достига до всички единици от дадена съвкупност, или е подбрана само част от тях. Обособени единици на изследването могат да бъдат не само отделни лица, но и различни социални обекти, обединени от някакъв общ признак - домакинства, училища, болници, общини и др. Пълното множество от такива единици се нарича генерална съвкупност. Когато броят на единиците в генералната съвкупност е твърде голям, за да бъдат обхванати всички, се избира една част от тях (т.нар. извадка) за участие в допитването. Начинът, по който се определя тази част, се нарича метод на подбор.

➤ **Анализ на съдържанието.** При този метод се изучават мнения, нагласи, позиции, които

вече са отразени върху текст, визуален или аудиоматериал. Например, ако е необходимо да се проследят обществените настроения по даден въпрос в определен период, предшестващ събирането на информация, възможно е да се направи анализ на съдържанието на материалите в местната преса (информации, анализи, коментари, снимки и др.), засягащи съответния проблем. Този метод проучва структурата на комуникацията, стремейки се да даде

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

отговор на пет основни въпроса: кой съобщава нещо, какво е съобщението, към кого е отправено то, как и с какъв ефект е разпространено.

➤ **Вторичен анализ на данни.** При него са събират данни за вече отминал период, необходима е предварителна информация, за да се осъществи оценката или няма достатъчно време и/или възможност да се провежда самостоятелно изследване за събиране на нова информация, могат да се потърсят статистическа информация или данни от вече проведени изследвания. Тази информация се анализира отново от гледна точка на актуалния изследователски проблем и ако е необходимо и възможно, данните от наличните проучвания се подлагат на вторична статистическа обработка. Това дава възможност да се проследят мненията и нагласите на онези специфични групи, които са обект на конкретната оценка.

➤ **Факторен анализ.** Представлява идентификация на основните фактори с най-висока степен на въздействие върху обектите на общинската политика. Измерването на степента на въздействие се реализира посредством иконометрични и социологически методи, съобразени с естеството на политиката и нейният обхват, като в резултат от неговото изпълнение се формира набор от външни фактори с най-висока емпирично изведена стойност на въздействието си върху обектите на съответната политика. В хода на изпълнение на тази политика външните фактори се наблюдават и при необходимост (съществено изменение в текущата стойност на някой от тях) се предприемат мерки за адаптиране на инструментите на политиката към тези външни промени.

➤ **Социален експеримент.** Използва се в редки случаи и се отнася до реализирането на единични проекти и прилагането на пилотни инструменти, с цел да се въведат добри практики. Социалният експеримент има основна роля в намиране на баланса между разходвани ресурси и постигнат резултат. Той се прилага в случаите в които положителният резултат е еднозначен и безспорен, но масовото прилагане на съответната практика е с висока разходна норма.

Групата на **качествените методи** е съставена от следните видове методи:

➤ **Дълбочинни интервюта** - метод на проучване при който се идентифицират основни проблеми и причинно-следствени връзки, както и възможни подобрения. Дълбочинните интервюта са техника за качествени проучвания, при която се провежда разговор между изследователско лица и изследвано лице в рамките на половин до един час. Изключително подходящо е прилагането на метода при проучвания в области и тематика изискващи задълбочено обсъждане, или извличане на информация от експерти, както и при изследване

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на лица, които поради общественото си положение или разбираня не биха присъствали на други изследвания. Обикновено се прилагат при изследване на стандартни въпроси. В сценария се планират темите на разговора и някои водещи въпроси с или без предварително приготвен сценарий.

- **Дискусии във фокус групи** - структурирани или модерирани срещи на заинтересовани

лица в обхвата на съответната политика (обикновено до 10-12 души), при които се идентифицират основни проблеми и причинно-следствени връзки, както и възможни подобрения под формата на свободен разговор. Изключително подходящо е прилагането на метода при проучвания в области и тематика изискващи задълбочено обсъждане и генериране на идеи и мнения. Резултатите обикновено не са представителни но са достатъчно задълбочени и дават възможност за формиране на основни хипотези.

- **Проективни и ролеви методи.** Представяват структурирани или модерирани срещи на заинтересовани лица в обхвата на съответната политика. Всяка група лица се поставят в определена ситуация изискваща взимане на решения, като на обсъждане се поставят отделни елементи от провежданата политика, а на участниците се поставя конкретна задача. Метода е близък до разработването на казус при който се формират групи с различни интереси, затова е подходящ за формиране обективен баланс на интересите при реализиране на политики.

- **Наблюдение чрез участие (включено наблюдение).** Методът се състои във формирането на работна група за наблюдение въздействието на определената политика, преди всичко ориентирана към социалните проявления и резултати от изпълнение на политиката. Групата се състои от заинтересовани лица и експерти в съответната социална сфера, като присъствието на социален антрополог или аналогичен специалист е препоръчителна. Методът е ориентиран към наблюдение процеса на въздействие и/или идентификация на проблеми и нужди от процесен тип. Конкретното прилагане се определя в зависимост от характеристиките на изследваната политика. Броя на експертните участници в групата за наблюдение следва да е преобладаващ. Целта на метода е да се възприема мнението на заинтересованите страни, но нейната работа е ориентирана към получаване на независима оценка за наблюдаваните обекти.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

VIII. ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

1. ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Общинските планове за развитие са част от системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие (чл. 9 ЗРР). Те са ключов документ, който дефинира политиката за регионално и местно развитие.

С общинския план за развитие се определят средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в областната стратегия за развитие.

Общинските планове за развитие се разработват за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие. Общинският план за развитие се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината (чл. 36 ППЗРР).

Общинският план за развитие се обсъжда и приема от Общинския съвет по предложение на Кмета на общината. Общинският съвет също така одобрява годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие по предложение на кмета на общината (чл. 24 ЗРР).

За ефективното и ефикасното изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината (чл. 38 ал. 4 ППЗРР).

Изпълнението на общинския план за развитие се отчита чрез годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие, посочва чл. 40 ППЗРР.

2. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОПР

Наблюдението и оценката на ОПР като неделима част от документите за регионално развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

които допринасят за регионалното развитие (чл. 30 ЗРР във връзка с чл. 76, ППЗРР).

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77 ППЗРР).

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на общинския план за развитие (чл. 78 ППЗРР).

Системата за наблюдение на ОПР обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други надеждни регионални и местни източници на информация (чл. 79 ППЗРР).

Орган за наблюдение на общинския план за развитие е Общинският съвет.

В процеса на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие (чл. 89 ППЗРР).

Общинският съвет като орган за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие има следните задължения (чл. 81 ППЗРР):

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за регионално и местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на регионалните планове за развитие и на общинските планове за развитие;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие (чл. 91 ППЗРР), като за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

3. ДОКЛАДИ ЗА ОЦЕНКА НА ОПР

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се **изготвя по определен от кмета на общината ред** и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Препоръчително е да се изработи структура на годишните доклади за наблюдение на ОПР, която да се одобри от кмета на общината и да се използва за целия период на наблюдение изпълнение на документа. Този подход улеснява подготовката на анализи и оценки на изпълнението на ОПР за определен период с цел упражняване на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

Докладите за междинни и последващи оценки предоставят информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за развитието на общината;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- прогноза за очакваното изпълнение на целите и приоритетите на ОПР до края на периода на неговото действие

Експертите, участващи в извършването на мониторинг и оценки на общинските планове за развитие трябва да отговарят на следните изисквания за квалификация (чл. 83 ППЗРР):

- да имат придобита образователно-квалификационна степен "магистър";
- да са осъществявали ръководна, експертна, преподавателска или научна дейност в продължение най-малко на 5 години през последните 10 години в областта на устойчивото интегрирано регионално и местно развитие, в т.ч. изработване на социално-икономически и екологични анализи, проучвания, стратегии, планове, програми, доклади и оценки в публичния сектор;
- да притежават опит в подготовката, осигуряването на информация и публичност и оценката на дейности, свързани с провеждането на регионалната политика и прилагането на структурните инструменти на ЕС.

4. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ ЗА ОЦЕНКА НА ОПР

Оценката на изпълнението на ОПР се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние и базисния сценарий. Освен обективните технически и икономически резултати е необходимо да бъдат отчетени и неподлежащите на количествена оценка резултати, както и косвените резултати. В резултат на оценката могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на ОПР, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение.

Основните надеждни източници на информация за извършване на оценката са:

- Годишни/междинен доклади за изпълнение на ОПР на общината от предходни години;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Информация на подадените, изпълнявани, прекратени и изпълнени проекти, съфинансирани от европейските фондове и др. донорски програми (ИСУН);
- Въпросници и/или анкетни карти за анкетиране на членове на общинския съвет, общински експерти и гражданите в общината;
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи със социално-икономическите партньори на местно ниво и др. под, тематично свързани с реализацията на ОПР;
- Работна статистика, работни документи и бележки, създадени от общинската администрация по време на изготвяне на ОПР;
- Информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;
- Статистически данни, създавани и обработвани от съответната община;
- Актуализация на Общинския план за развитие (ако има такава);
- Актуализация на Областната стратегия за развитие (ако има такава);
- Годишни доклади за изпълнение на бюджета на общината;
- Данни от Национален статистически институт и Териториално статистическо бюро;
- Данни от Дирекция “Агростатистика” към Министерство на земеделието и храните;
- Данни от Регионалните инспекции по околна среда и води;
- Данни от Басейнови дирекции;
- Данни от Регионалната здравна инспекция;
- Данни от Регионалния инспекторат на МОН;
- Данни от Регионалното управление по горите или Държавното горско стопанство;
- Данни от Агенция „Пътна инфраструктура” и Областно пътно управление;
- Данни от ВиК, Електроразпределителни дружества, Мобилни оператори и др.
- Секторни, местни, регионални, национални и оперативни стратегии и програми.

Мониторингът и оценката предполагат изследване на базисна изходна ситуация и проследяване с времето на промените, до които довеждат интервенциите в резултат от прилагането на ОПР. Това означава, че общинският план за развитие следва да съдържа индикатори и изходни данни за измерване на напредъка, чрез които се описва проблемът или ситуацията преди въвеждането на новата политика. Съответно изследва се новата ситуация на базата на сравнение с изходната.

IX. КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Индикаторите представляват количествено измерване на постиженията от дадена интервенция. В етапа на изпълнение на конкретната политика за регионално и местно развитие, доброто количествено измерване служи като основа за осъществяване на ефективен мониторинг и оценка на постиженията и дава ясна представа на Общината какво трябва да се постигне. Следва да се има предвид, че при определени обстоятелства даден индикатор може да не е удачен избор за измерване на определена специфична цел, и трябва да се видоизмени.

В практиката се е наложило използването на следните видове индикатори за :

- > **Продукт (Оит.ри1)** - произхождащи от директното изпълнение на проекти и мерки;
- > **Резултат (Result)** - отнасят се до последващи промени и ефекти, които се реализират от постигнатите продуктови индикатори;
- > **Въздействие (Impact)** - оценяват дългосрочното влияние на изпълняваната политика, определят се на планово или програмно ниво (а не за изпълнени мерки).

Подборът на конкретните индикатори за извършване на мониторинг за постигането на целите на политиката/програмата да бъде съобразен и с някои важни изисквания, известни като RACER (Relevant (**подходящи**) - съобразени с целите, които трябва да бъдат постигнати; Accepted (**приети**) - да се ползват с доверие от използващите ги заинтересовани страни; Credible (**правдоподобни**) - да бъдат ясни за широката публика, без да се налага да бъдат подробно обяснявани; Easy (лесни) - за наблюдение, опростени и не изискващи много големи разходи; Robust (устойчиви) - на манипулации, регистриращи както положителните, така и отрицателните ефекти на оценяваната мярка.

При разработването на индикаторите трябва:

- > Прецизно да се дефинират целите, чието постигане се оценява, а не с конкретните индикатори. Валидността и приложимостта на индикаторите зависят от тяхната обвързаност с резултата, който трябва да се постигне.
- > Резултатът да се измерва с балансиран набор от индикатори. Единичните индикатори рядко измерват задоволително оценявания резултат.
- > Да се използват възможно най-опростени индикатори, не изискващи големи разходи за тяхното следене. Винаги е по-изгодно да се използва информация от вече съществуващи източници, отколкото да се събират нови данни.

Изборът на индикатори трябва да бъде съобразен с целите на политиката/програмата. Обикновено се разграничават три йерархично структурирани цели - общи, конкретни и оперативни. Индикаторите трябва да бъдат верифицирани спрямо целта, която се

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

предполага, че обслужват, т.е. индикаторите трябва да позволяват да се измери до каква степен една политика е била правилно изпълнена и нейните цели са постигнати.

За да могат да послужат за мониторинг или оценка на въздействие на конкретна политика, индикаторите трябва да позволяват използване на достатъчно голяма база данни. Ето защо най-подходящо е да се използват показатели, включени в официалната статистическа информация, които се събират и изчисляват от НСИ, Евростат, Агенция по заетостта и други институции.

Могат да се формулират няколко **обобщени методически съвета** за разработването на индикатори за оценка на политиката за регионално и местно развитие:

1. Започва се с прецизно дефиниране на целите, чието постигане се оценява, а не с конкретните индикатори. Валидността и приложимостта на индикаторите зависят от тяхната обвързаност с резултата, който трябва да се постигне.
2. Измерва се резултата с балансиран набор от индикатори. Единичните индикатори рядко измерват задоволително оценявания резултат.
3. Трябва да се използват възможно най-опростени индикатори, не изискващи големи разходи за тяхното следене. Винаги е по-изгодно да се използва информация от вече съществуващи източници, отколкото да се събират нови данни.
4. Тестват се чувствителността на индикаторите спрямо промените, които трябва да бъдат извършени. Индикаторите трябва да могат да регистрират положителните и отрицателните резултати, настъпващи при реализацията на оценяваната програма за регионално и местно развитие и привличане на инвестиции.
5. Препоръчително е да се избягва създаването на погрешни стимули. Индикаторите трябва да стимулират постигането на желаните цели и резултати.
6. Индикаторите трябва да се ползват с доверие на прилагащите ги заинтересовани страни. Те трябва да бъдат ясни и за широката публика, без да се налага да бъдат подробно обяснявани.

Община Смядово има приет Общински план за развитие за периода 2014-2020 г., в който са заложили ключовите индикатори за мониторинг, наблюдавани и оценка изпълнението на плановия документ и на политиката за регионално и местно развитие като цяло.

Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействие.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Смядово 2014-2020 г. са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района. Те отговарят на изискванията на “Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020). Избраните индикатори са:

- ✓ **Конкретни** – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- ✓ **Измерими** - за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- ✓ **Достъпни** - има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- ✓ **Адекватни** - обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ **Обвързани са с времето** - на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

За целите на отчитане изпълнението на ОПР ще се използват следните видове индикатори:

- **Общи индикатори**
- **Специфични индикатори:**
 - индикатори за въздействие;
 - индикатори за резултат.

Общите индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община Смядово 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 – 2020 г.

- **Заетост на населението на възраст 20-64 г. (%)** – Източник: АЗ и НСИ

- **Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията:**

1) **Съкращаване на емисиите на CO₂ (%)** – Източник: РИОСВ

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 2) **Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление (%)** – Източник: Община Смядово и електроразпределително дружество
- 3) **Повишаване на енергийната ефективност (%)** – Източник: Община Смядово
- **Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище (%)** – Източник: Училища в община Смядово
- **Нарастване на дела на висшистите на 30-34 г. (%)** – Източник: НСИ
- **Брой предприятия, получили безвъзмездна финансова помощ** – Източник: ИСУН и ДФЗ
- **Брой посещения на подпомаганите туристически атракции** – Източник: Община Смядово
- **Брой новосъздадени работни места** – Източник: АЗ

За мониторинг на изпълнението на политиката за регионално и местно развитие ще се използват и *специфичните индикатори*, заложи в ОПР на община Смядово за периода 2014-2020 г., представени в следващата таблица:

Стратегическа цел, приоритет, специфична цел, мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СМЯДОВО ЧРЕЗ ИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА, ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА				
ПРИОРИТЕТ 1: ИНТЕГРИРАНО ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА И МОДЕРНИЗИРАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА НА ОБЩИНАТА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪП НА ОБЕКТИТЕ ЗА ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ				
Специфична цел 1.1: Стимулиране развитието на общината, свързано с географското ѝ положение чрез доизграждане и модернизация на съществуващата инфраструктура				
Мярка 1.1.1 Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура	Дължина на изградена/рехабилитирана общинска пътна мрежа Км.		Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината	Дължина на рехабилитирана улична мрежа в населените места	%	Община Смядово	Ежегодно
ПРИОРИТЕТ 2: НАМАЛЯВАНЕ НА ДИСПРОПОРЦИИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА СЕЛИЩНАТА СИСТЕМА, БЛАГОУСТРОЯВАНЕ НА МАЛКИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА				
Мярка 1.1.3 Подобряване на горски пътища	Дължина на подобрени горски пътища	Км.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.4 Изграждане на паркинги и осигуряване на паркоместа, с цел	Обособени паркоместа	Бр.	Община Смядово	Ежегодно

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

подобряване на времето за достъп до публични услуги и подобряване на организацията на движението по пътната и улична мрежи в общината				
Мярка 1.1.5 Насърчаване на ограниченото използване на лични МПС и стимулиране развитието на алтернативен екологосъобразен транспортни средства за придвижване и изграждане и поддържане на велоалеи в общината	Дължина на изградени велоалеи	Км.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.6 Изграждане на нова и реконструкция на съществуващата водоснабдителна и канализационна инфраструктура	Подменена /изградена водоснабдителна мрежа	%	Община Смядово	Ежегодно
	Подменена/изградена канализационна мрежа	%		Ежегодно
	Изградено допълнително водоснабдяване	%		Ежегодно
Мярка 1.1.7 Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите	Нарастване на населението, ползващо интернет и електронни услуги	%		Ежегодно
Мярка 1.1.8 Развитие на ефективна енергийна инфраструктура	Проекти за въвеждане на ВЕИ	Бр.	ИСУН, Община Смядово	Ежегодно
	Разработена дългосрочна програма за въвеждане на ВЕИ	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.9 Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите	Общински сгради с енергоспестяващо осветление	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.10 Поетапно изграждане на интелигентно улично осветление в Смядово и населените места от общината	Населени места с интелигентно улично осветление	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.11 Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура	Ремонтирани, реконструирани сгради	%	Община Смядово	Ежегодно
	Обновени кабинети, лаборатории	%	Община Смядово	Ежегодно
	Лицензирани детски	%	Община	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	площадки		Смядово	
Мярка 1.1.12 Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги	Проекти за ремонтване на сгради и медицински кабинети	Бр.	Община Смядово, ИСУН	Ежегодно
Мярка 1.1.13 Поддържане и подобряване на културната инфраструктура	Отремонтирани читалищни сгради	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.14 Ремонт, модернизирание и изграждане на спортно-техническа материална база	Обезопасени/обновени детски площадки	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.1.15 Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията	Разработен устройствен план на община Смядово	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Разработена концепция за пространствено развитие на община Смядово	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
ПРИОРИТЕТ 3: ИКОНОМИЧЕСКО СЪЖИВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА, НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ				
Специфична цел 1.2 Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси				
Мярка 1.2.1 Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда	Проекти за изграждане на екологосъобразна инфраструктура	Бр.	Община Смядово, ПУДООС, ИСУН	Ежегодно
	Проведени граждански инициативи за опазване на околната среда	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.2.2 Подобряване, развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии	Намаляване на незаконни сметища	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.2.3 Подобряване качеството на атмосферния въздух	Озеленени площи	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 1.2.4 Управление на риска от природни бедствия и аварии	Укрепени свлачища	%	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел 1.3 Подобряване на вътрешно общинската свързаност и достъпност				
Мярка 1.3.1 Подобряване на	Нарастване на обема на инвестициите за	%	Община Смядово	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

транспортната инфраструктура с регионално и местно значение	подобряване на пътната общинска мрежа			
Мярка 1.3.2 Подобряване качеството на живот в селските райони	Нарастване на обема на частни инвестиции за подобряване на жилищната среда	%	Община Смядово	Ежегодно
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО				
Специфична цел 2.1 <i>Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство</i>				
Мярка 2.1.1 Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг на дестинациите	Програми за междуобщински съвместни туристически дейности	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Мероприятия за привличане на туристи	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Туристи, посетили общината		Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.1.2 Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма	Изграждане на туристически информационен център		Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.1.3 Развитие на природни, културни и исторически атракции	Изградени еко-пътеки и други туристически атракции	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел 2.2 <i>Развитие на селското стопанство</i>				
Мярка 2.2.1 Разнообразяване на земеделските култури	Нарастване на площи с трайни насаждения и зеленчуци	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.2.2 Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство	Разкрити нови стопанства	Бр.	Община Смядово, НСИ	Ежегодно
	Проведени информационни кампании за селскостопански производители	Бр.	Община Смядово, МЗ	Ежегодно
	Нарастване на площи общински пасища	%	Община Смядово, ОСЗ	Ежегодно
	Модернизирани животновъдни стопанства	%	Община Смядово, ОСЗ	Ежегодно
Специфична цел 2.3 <i>Развитие на горското стопанство</i>				
Мярка 2.3.1 Поддържане и развитие на горските ресурси	Обем на инвестициите за залесяване на пустеещи земи	Хил.лв.	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел: 2.4 <i>Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии</i>				
Мярка 2.4.1 Стимулиране на	Проведени Информационни	Бр.	Община Смядово	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

местното предприемачество	кампании за бизнеса			
	Проекти за стартиращи предприятия	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.4.2 Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие	Създадени партньорства	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.4.3 Създаване на благоприятна среда за привличане на инвестиции	Изградени информационни центрове	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Обем на привлечени нови инвестиции	Хил.лв.	Община Смядово	Ежегодно
ПРИОРИТЕТ 4: ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО				
Специфична цел 2.5: Осигуряване на достъпно и качествено образование за развитие на личността чрез осъвременяване на системата на образование и осигуряване на нейната адаптивност към потребностите на пазара на труда				
Мярка 2.5.1. Модернизация на образователната система за предоставяне на достъпно и качествено образование	Обучени лица, в неравностойно положение	Бр.	ДБТ	Ежегодно
	Проведени програми за ограмотяване	Бр.	ДБТ	Ежегодно
Мярка 2.5.2 Повишаване квалификацията на кадрите чрез специализирани национални и европейски програми	Проекти за повишаване на квалификацията	Бр.	АЗ	Ежегодно
Мярка 2.5.3. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище и повишаване достъпа до начално, средно и третино образование с акцент към групите в неравностойно положение	Брой на учениците, обхванати в училище	%	Училища	Ежегодно
	Намаляване на броя на преждевременно напусналите училище	%	Училища	Ежегодно
	Програми за привличане на децата в училище	Бр.	Училища	Ежегодно
	Повишаване на степента на образованост на населението, лица със средно образование; лица с висше образование	%	НСИ	Ежегодно
Мярка 2.5.4. Обучение през целия живот и пълноценно личностно развитие				
Мярка 2.5.5. Придобиване на компетентности в съответствие с пазара на труда				
Мярка 2.5.6. Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска	Вложени инвестиции за повишаване на компетентността чрез обучения и семинари за административни служители	Хил.лв.	Община Смядово	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

администрация				
Мярка 2.5.7. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство	Проведени съвместни събития със структурите на гражданското общество	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 2.5.8. Прилагане на ефективни политики за намаляване на административната тежест за бизнеса и домакинствата и оптимално изразходване на финансовите ресурси	Намаляване на обема на разходите за предоставяне на административни услуги	%	Община Смядово	Ежегодно
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ЕФЕКТИВНА ЗАЕТОСТ СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ ДОСТЪПНО И КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ КУЛТУРА И СПОРТ				
ПРИОРИТЕТ 5: ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ, ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА, ДОХОДИТЕ, ЗАДЪРЖАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА				
Специфична цел 3.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места				
Мярка 3.1.1: Подобряване на условията на труд	Нарастване на размера на доходите	%	НСИ, ТСБ Шумен	Ежегодно
Мярка 3.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години	Наети млади хора на работа	Бр.	ДБТ, АЗ	Ежегодно
Мярка 3.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	Проекти за обучение на безработни лица за стартиране на собствен бизнес	Бр.	ИСУН, ДБТ	Ежегодно
	Разкрити нови предприятия	Бр.	НСИ, ТСБ Шумен	Ежегодно
Мярка 3.1.4: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила	Проведени Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица	Бр.	ДБТ, АЗ	Ежегодно
Специфична цел 3.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда				
Мярка 3.2.1 Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила	Брой общински служители и общински съветници преминали обучение за повишаване на компетентността	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Създадени електронни услуги	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Въведени добри практики	Бр.	Община Смядово	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 3.2.2. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията	Брой обществени съвети за активизиране гражданското участие в решаването на актуални проблеми от развитието на общината	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение				
Мярка 3.3.1. Подкрепа за превенция на отпадането от пазара на труда	Брой регистрирани безработни лица в Бюро по труда	Бр.	ДБТ	Ежегодно
	Брой регистрирани жени в Бюро по труда	Бр.	ДБТ	Ежегодно
Мярка 3.3.2. Придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място	Брой лица, преминали специализирани обучения за придобиване на компетенции в различни области	Бр.	ДБТ, АЗ	Ежегодно
	Брой регистрирани младежи до 29г. в Бюро по труда	Бр.	ДБТ	Ежегодно
	Брой назначени на работа хора с увреждания	Бр.	ДБТ	Ежегодно
Мярка 3.3.3: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот	Проекти за повишаване на мотивацията за включване в обществения живот и за работа	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
ПРИОРИТЕТ 6: ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ДОСТЪПА ДО ОБЩЕСТВЕНИ УСЛУГИ				
Специфична цел 3.4: Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот				
Мярка 3.4.1. Разширяване на териториалния обхват, качеството и броя на предоставяните услуги	Брой новоразкрити социални услуги	Бр.	Община Смядово, АСП	Ежегодно
Мярка 3.4.2. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация	Брой проекти за предотвратяване на социалното изключване и изолация	Бр.	Община Смядово, ИСУН	Ежегодно
Мярка 3.5.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура	Новоизградени обекти на социалната инфраструктура	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Обновени обекти на социалната инфраструктура	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.5.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността	Брой обхванати лица, ползващи социални услуги	%	Община Смядово	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфична цел 3.6: Развитие на културата, спорта и младежките дейности				
Мярка 3.6.1: Развитие на художествена самодейност и на културни събития	Брой проведени културни събития на територията на общината	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Нарастване на броя на лицата, участващи в самодейни групи/деца и възрастни/	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.6.2: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове	Нарастване на броя на лицата, занимаващи се със спорт	%	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел 3.7: Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора				
Мярка 3.7.1: Превенция на зависимости от психоактивни вещества	Брой проведени мероприятия с образователна насоченост за профилактика и здравословен начин на живот	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
	Брой привлечени доброволци	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.7.2: Превенция на асоциалното поведение и противообществени прояви на малолетните и непълнолетните	Намаляване на броя на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица в общината	%	Община Смядово	Ежегодно
Специфична цел 3.8: Подобряване на институционалната среда чрез предоставяне на достъпни административни услуги				
Мярка 3.8.1: Въвеждане на нови информационни технологии за разширяване ефективността на административното обслужване на гражданите	Нарастване на предоставените административните услуги за гражданите, в резултат от прилагането на съвременните информационни технологии	Хил.лв.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.8.2: Прилагане на съвременни технологии за архивиране и съхранение на документацията в общинската администрация и в кметствата в община Смядово	Обем на инвестициите за прилагане на нови технологии за съхранение на документацията			
Специфична цел 3.9: Ефективно взаимодействие на общинската администрация и гражданското общество				
Мярка 3.9.1: Развитие на система за планиране на човешките ресурси, привличане и	Брой привлечени млади специалисти в администрацията	Бр.	Община Смядово, ДБТ	Ежегодно

Този документ е създаден в рамките на проект „Добро управление и ефективни политики в Общинска администрация Смядово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-49 от 12.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

задържане на млади и квалифицирани специалисти в администрацията				
Мярка 3.9.2: Развитие на система за идентифициране на съществуващи и потенциални рискове в работата на администрацията	Повишаване сигурността на общинските сгради	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.9.3: Въвеждане на иновативни практики и стандарти за управление на качеството, за самооценка на структурите в администрацията	Нарастване на броя на гражданите, получили административни услуги, в резултат от по добра организация на работата	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.9.4: Осигуряване на по-голям достъп на гражданите до информацията на бюджетните прогнози и резултати от изпълнението на общинския бюджет, за дейността и резултатите от работата на общинската администрация	Брой проведени обществени форуми за разглеждане на общественозначими проблеми	Бр.	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.9.5: Повишаване на административния капацитет	Нарастване на предоставяните административни услуги в малките населени места от общината	%	Община Смядово	Ежегодно
Мярка 3.9.6: Изграждане на публично-частни партньорства за привличане на финансови ресурси и повишаване на възможностите за усвояване на средства по европейски и национални програми за ускорено развитие на община Смядово	Нарастване на обема на усвоени средства от ЕФ	%	ИСУН	Ежегодно
	Брой публично-частни партньорства		Община Смядово	Ежегодно

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Х. ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на политиката за регионално и местно развитие, определена с Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Смядово и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции.

В процеса на наблюдение на изпълнението на тази политика следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред Общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на тази политика и плановия документ, който я определя.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано регионално и местно развитие. Местните органи на управление в община Смядово трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на Общинския план за развитие.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток могат да бъдат използвани следните инструменти:

- интерактивна електронна страница;
- съвещаване чрез електронни пощи;
- напечатани брошури, обобщаващи целта и приоритетите на ОПР, източници на информация и полезни контакти при прилагането на плана;
- провеждане на информационни срещи, за да се представи процесът на изпълнение на ОПР на партньорите и др.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, изпълнение, мониторинг, оценка, актуализиране и съгласуване на политиката за регионално и местно развитие, в частност и на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Смядово и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции.

В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.